

Anmälan av kompletteringsval till utskott

Om tidigareläggning av vissa vägprojekt i Värmlands län

1980/81:20

Måndagen den 10 november

Kl. 11.00

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

1 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Anf. 1 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Folkpartiets partigrupp har som suppleant i kultur- och utbildningsutskottet under Jörgen Ullenhags ledighet anmält hans ersättare Per Arne Aglert.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i kulturutskottet

Per Arne Aglert (fp)

suppleant i utbildningsutskottet

Per Arne Aglert (fp)

2 § Svar på interpellation 1980/81:4 om tidigareläggning av vissa vägprojekt i Värmlands län

Anf. 2 Arbetsmarknadsministern INGEMAR ELIASSON:

Fru talman! Bertil Jonasson har frågat kommunikationsministern om han är beredd att ställa medel till förfogande för tidigareläggning av vissa vägprojekt i Värmlands län.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Som Bertil Jonasson anför i sin interpellation beslöt regeringen i april 1979 att tidigarelägga vägobjekt i Värmland för 65 milj. kr. i syfte att trygga sysselsättningen för byggnads- och anläggningsarbetare i länet. Jag vill påminna Bertil Jonasson om att regeringen samma dag även beslöt att tidigarelägga skolbyggen i Värmland för totalt 23 milj. kr.

Under de senaste åren har betydande statliga insatser gjorts för Värmlands

Måndagen den
10 november 1980

*Om tidigarelägg-
ning av vissa väg-
projekt i Värmlands län*

län i form av arbetsmarknads-, regional- och näringspolitiskt stöd. Jag vill här bara erinra om några av dessa insatser.

Sedan budgetåret 1976/77 har mer än 680 milj. kr. tilldelats länet i form av bidrag till beredskapsarbeten. Uddeholm AB har erhållit ett villkorlån på 600 milj. kr. Billerud-Uddeholm AB fick 40 milj. kr. för att skapa rådrum för avvecklingen av vissa driftenheter i länet. Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län fick 100 % statsbidrag för att uppföra fem kylanläggningar för skogsplantor. Lokaliseringsstöd har sedan 1977 beviljats närmare 150 företag i länet till ett totalt belopp av ca 350 milj. kr. Totalt har sedan 1976 över 2 miljarder kronor i statliga medel ställts till förfogande till stöd för sysselsättningen i Värmlands län.

Jag delar Bertil Jonassons uppfattning att Värmland har en besvärlig sysselsättningssituation. Totalt sett har dock sysselsättningen i länet ökat under de senaste åren. Situationen för byggnadsarbetarna i Värmland kan emellertid bli besvärlig kommande vinter, trots att dagsläget är förhållandevis bra för denna yrkeskategori.

Om sysselsättningssituationen för byggnads- och anläggningsarbetare i länet skulle försämrats, är regeringen beredd att pröva frågan om tidigareläggning av såväl vägbyggnadsarbeten som andra objekt.

Anf. 3 BERTIL JONASSON (c):

Fru talman! Jag ber först att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret på interpellationen.

Jag vet att de aktualiserade frågorna lyder under arbetsmarknadsministeriet, men jag tänkte att jag möjligen skulle kunna få de rena vägfrågorna mera belysta. Men dem får vi väl diskutera litet senare.

Sysselsättningssituationen i Värmland har i flera år varit bekymmersam, och den har varit föremål för många diskussioner här i riksdagen. Då jag vet att arbetsmarknadsministern och regeringen väl känner till dessa förhållanden, skall jag inte här ta tid i anspråk för att i detta avseende spela upp någon klagovisa. Som arbetsmarknadsministern torde känna till har jag inte tillhört den grupp som ständigt har klankat på regeringen. Jag har i stället försökt medverka till praktiska lösningar av problemen. Jag är också helt medveten om den ekonomiska situation som vi lever i, och den måste man alltid ha i minnet när man diskuterar sådana här ting. Jag vill ändå konstatera att Värmland har en besvärande situation, och om detta torde vi vara ense.

Jag är på det klara med att Värmland har fått mycket stöd av denna regering, och jag vet också att just de anslag som utgått och som arbetsmarknadsministern här har redogjort för har varit till mycket stor nytta i länet. Jag är också tacksam för detta.

Det är således inte för att klaga på regeringen som jag har framställt denna interpellation, utan det är för att man skall ha möjligheter att fortsätta ett arbete för att få Värmland på fötter igen, om jag får uttrycka det så. Det är också för att både vägmyndigheter och andra myndigheter i länet skall få besked i de här frågorna så snart som möjligt, så att de kan planera och få högsta möjliga effekt av de pengar de kan bli tilldelade. Tiden hastar, som vi

vet.

1979 redovisade vi från Värmlandsdelegationen vägprojekt för 200 milj. kr. som borde igångsättas. Det skulle ge arbete åt 300 vägbyggare de närmaste åren. Dessutom skulle personal vid åkerier och maskinföretag få arbete. Det är också en absolut nödvändighet. Värmland fick begärda 65 milj. kr. av regeringen till detta ändamål, och det har varit till stor nytta.

En satsning på vägbyggande ger industri och övrigt näringsliv en grund för framtiden av stort värde, och därför är det nödvändigt att vi fortsätter med detta. Då är det nödvändigt att Värmland får nya pengar för att förverkliga de tidigare nämnda vägprojekten som vi hade i blickpunkten när vi gjorde framställningen.

Vägmyndigheterna ligger också väl framme med planeringen. Länsstyrelsen har begärt 65 milj. kr. för fortsatt tidigareläggning av vägobjekt det kommande året. Det är vägbyggen som är mycket angelägna ur såväl väg- som trafiksynpunkt. För näringsliv och för industrins utbyggnad skulle det vara av stort värde om detta kunde bidra till bestående sysselsättningsstillfällena.

Arbetsmarknadsministern säger i svaret: "Totalt sett har dock sysselsättningen i länet ökat under de senaste åren". Det är riktigt. Han säger vidare: "Situationen för byggnadsarbetarna i Värmland kan emellertid bli besvärlig kommande vinter, trots att dagsläget är förhållandevis bra för denna yrkeskategori.

Om sysselsättningssituationen för byggnads- och anläggningsarbetare i länet skulle försämrats, är regeringen beredd att pröva frågan om tidigareläggning av såväl vägbyggnadsarbeten som andra objekt."

Ja, det är bra, men jag hade trots allt hoppats att svaret skulle ha varit något fylligare, något mera konkret. Det är riktigt att sysselsättningssituationen för byggnadsarbetarna inte är särskilt dålig i dag. Men den kommer av allt att döma att bli svårare i vinter – detta enligt länsarbetsnämndens och myndigheternas bedömande. Orderingången minskar på många håll, och det är flera anställda som har varslats om friställningar. Det torde vara ganska klart att utvecklingen blir besvärlig under den kommande vintern. Vi skall då inte heller glömma att också åkerierna och maskinföretagen behöver sysselsättning. Det gäller dels egenföretagarna, dels deras anställda som med säkerhet blir friställda om inte pengar kommer. Det är alltså nu som detta skall planeras.

Det är få saker som kan ge så stor effekt i framtiden som just vägbyggande. Det löser problem för framtiden och inte bara i nuet. Bra vägar ger näringslivet möjligheter till utveckling på olika sätt, och det underlättar för dem som skall pendla. Jag vill också framhålla att det för ett län som Värmland är nödvändigt att man har bra vägar med tanke på skogsbruket och dess utveckling – bra vägar gör att man kan upprätthålla leveranserna och hålla industrin i gång.

Bland de angelägna större vägprojekt som snart kan startas vill jag särskilt peka på ett som rör riksväg 62, sträckan Karlstad–Forshaga och närmare bestämt den del av vägen som går mellan Södra Hyn och Forshaga. De vägar

Nr 20

Måndagen den
10 november 1980

Om tidigareläggning av vissa vägprojekt i Värmlands län

Måndagen den
10 november 1980

---

*Om tidigarelägg-
ning av vissa väg-
projekt i Värmlands län*

vi nu har där låser mycket av trafiken. Det är därför mycket angeläget ur olika aspekter att den här sträckan kan bli klar.

Ett annat projekt är de återstående delarna av väg 63 mellan Filipstad och Örebro länsgräns. Att den vägen kan byggas är mycket viktigt med tanke på kommunerna, de människor som bor där, deras service och sysselsättningen.

Det skulle kosta 15 milj. kr. att bygga den här vägen, och Karlstad-Fors-haga-delen skulle, som jag var inne på förut, kosta 13 milj. kr. I den framställning som gjorts har man beräknat kostnaden för angelägna projekt till 65 milj. kr. Jag vill framhålla att samtliga dessa projekt är mycket angelägna.

Jag skulle också vilja nämna väg 710 och bron över Norsälven vid Rud. F. n. låses mycket av skogstransporterna där, eftersom man inte får belasta bron med tunga transporter. Bilarna måste därför köra en omväg, med avsevärda förlängningar av körsträckorna, ökat bilslitage och ökad energiförbrukning som följd.

Det är naturligtvis viktigt att Värmland får pengar till sysselsättning över huvud taget, men det är speciellt viktigt att pengar ges till vägbyggande och till investeringar som ger sysselsättning i framtiden. Här behöver man sätta in en speciell puff. Det ger arbete också i nuet. I ett trängt ekonomiskt läge är det viktigt att de satsningar som görs inom näringslivet ger ett bra resultat så snabbt som möjligt så att man skapar sysselsättning och utkomstmöjligheter för människorna. Vi vet då att insatser på vägbyggande medför att vi sparar mycken energi, och dessutom får vi ett minskat antal trafikolyckor.

Det finns mycket mer att säga i det här sammanhanget, men jag vill bara understryka att det är viktigt att vi när vi satsar medel via AMS verkligen koncentrerar oss på sådana insatser som skapar effektiva sysselsättningstillfällen. Det är klart att dagsverkskostnaden kan bli något högre, men det här ger oss en framtid. Jag vill också gärna ha sagt att det man satsar på skogsbruket, på röjning, gallring o. d., ger oss pengar för framtiden.

Jag vore tacksam om arbetsmarknadsministern ville närmare specificera sig på dessa punkter. Jag vore också tacksam om han kunde medverka till att man så snart som möjligt kommer fram till ett beslut i de här frågorna. Myndigheterna i Värmland behöver ett sådant, och människorna behöver också få ett besked om hur deras situation kommer att bli inför den kommande vintern. Det är nödvändigt att ett besked ges så snart som möjligt, så att man kan planera för att de pengar som kan utgå används på bästa möjliga sätt.

Anf. 4 Arbetsmarknadsministern INGEMAR ELIASSON:

Fru talman! Får jag först av allt intyga att Bertil Jonasson inte har varit någon kverulant i debatten om sysselsättningen i Värmland. Tvärtom har det kommit många konstruktiva uppslag från Bertil Jonasson, och jag har under de senaste åren uppskattat detta mycket.

Värmland har ju, alldeles som Bertil Jonasson påpekade, under senare år drabbats mycket hårt av strukturomvandlingen inom våra basnäringar. En

---

Om tidigareläggning av vissa vägprojekt i Värmlands län

mycket stor del av näringslivet i Värmland är baserat på skogs- och stålframställning, hörnstenar inom svenskt näringsliv som under senare delen av 1970-talet har utsatts för en mycket hård strukturomvandling. Det är därför önskvärt att de insatser som nu görs för Värmland inte bara räddar vad som kan överleva inom dessa basnäringar i länet utan också leder till att näringslivet blir mer differentierat och därmed mera motståndskraftigt mot konjunktursvängningar.

Det är med dessa utgångspunkter som regeringen har bedömt insatserna för Värmland under senare år. Det har gjorts stora insatser för att rädda skogs- och stålföretagen men också för att förbättra de allmänna förutsättningarna för en gynnsam utveckling av värmländskt näringsliv.

Det är i detta perspektiv som vägarna kommer in. Jag delar Bertil Jonassons mening att ett bra vägnät är en god hjälp för en positiv utveckling av näringslivet, och det har ju också anslagits speciella medel för en förbättring av vägnätet i Värmland. När den s.k. Värmlandsdelegationen gjorde sin framställning fanns det med ett krav på 200 milj. kr. för en treårsperiod till en omfattande upprustning av vägnätet. Regeringen fattade då beslutet att för det första året anslå 65 milj. kr. Nu föreligger det en framställning med krav på lika mycket pengar för den andra etappen. Det är denna framställning som Bertil Jonasson har åberopat i sin interpellation.

Nu är det tämligen klart att byggsysselsättningen i Värmland kommer att försämrats under vinterhalvåret. Det är emellertid ganska svårt att just nu bedöma hur sammansättningen kommer att bli när det gäller arbetslösa som behöver särskild hjälp. Länsarbetsnämnden, som ju periodvis inkommer med rapport om läget i länet, skrev om byggsysselsättningen på följande sätt i sin senaste rapport från mitten av september: "Sysselsättningsläget under vinterhalvåret är svårbedömt, då det har varit svårt att få fram uppgifter om i hur stor utsträckning aviserade bostadsbyggen kommer igång. Nämnden har haft upprepade överläggningar med kommuner, byggherrar och länsbostadsnämnden utan att kunna få en klar bild av läget."

Inom regeringskansliet har vi mot denna bakgrund haft svårt att redan nu ta ställning beträffande ytterligare medel för att hålla uppe sysselsättningen på den här sidan. Vi anar att vi också kommer att möta krav på ytterligare medel när det gäller beredskapsarbeten. En del av sådana medel går ju regelmässigt till insatser på bygg- och anläggningssidan. Jag har därför varit i kontakt med arbetsmarknadsverket och därvid informerats om att länsarbetsnämnden i Värmland på onsdag i denna vecka har ett sammanträde där läget kommer att summeras för vidare rapportering till arbetsmarknadsstyrelsen. Vi räknar därför med att inom en ganska snar framtid få en komplettering av denna bedömning – och kunna stå på litet fastare mark när vi tar ställning mer i detalj till de önskemål som har framförts från Värmland.

Utöver en lista på projekt på vägsidan har länsstyrelsen vid en uppvaktning överlämnat en lista på ett stort antal projekt inom andra delar av den statliga och kommunala förvaltningen. Jag tycker det är bra att man har en så god framförhållning – att det finns färdiga projekt att dra i gång när det krävs av

*Om tidigarelägg-
ning av vissa väg-
projekt i Värmlands län*

sysselsättningsskäl. Men det är som sagt svårt att redan på det här stadiet ta ställning till vilka projekt som är mest lämpade i förhållande till den arbetslöshetssituation vi kan emotse.

Byggnadsarbetarkåren är ju inte ett alldeles entydigt begrepp, utan där finns både betongarbetare och träarbetare. Det är angeläget att använda de pengar som vi kan ställa till förfogande på ett så träffsäkert sätt som möjligt. En del av de projekt som Bertil Jonasson nämnde inkluderar också brobyggen, som kan bli lämpliga projekt också för träarbetare. Därför gäller det att vi hanterar uppslagen även från den utgångspunkten.

Vad jag har sagt innebär ändå att jag ser positivt på de framställningar som har gjorts. Jag menar att det med den försämring som vi nu kan förutse på byggsidan i Värmland under vintern kommer att krävas speciella insatser också den här säsongen för att hålla tillbaka arbetslösheten. Men jag är för dagen inte beredd att närmare än så precisera vilka projekt och hur många.

Anf. 5 BERTIL JONASSON (c):

Fru talman! Jag vill först konstatera att arbetsmarknadsministern är mycket väl bevandrad när det gäller förhållandena i Värmland. Som förutvarande värmlänning känner han till de här frågorna och de svårigheter som vi har i länet. En sådan kunskap är också nödvändig om han skall kunna vidta de bästa åtgärderna – det är alldeles klart.

Arbetsmarknadsministern säger att det är nödvändigt att satsa på ett mera differentierat näringsliv, och det är riktigt. En av de stora svårigheter som vi har haft under den här perioden – förutom följderna av konjunkturerna i världen – är strukturförändringarna. Vi har stora företag, speciellt i stålbranschen men även i träbranschen. Det är ett alltför dåligt differentierat näringsliv i Värmland – för få mindre och medelstora företag. Det är nödvändigt att också beakta detta förhållande när man ser på de här frågorna. Det är klart att strukturförändringarna under sådana omständigheter har varit besvärande för ett län som Värmland.

Jag tycker att det är bra att arbetsmarknadsministern sätter vägbyggandet högt, för det gäller en nyckelfråga – att man har goda vägar, bra kommunikationer. Bland de projekt som angivits är det en väg som inte finns med, nämligen den som skulle gå in i Dalarna – från Gustav Adolf via Rämnen. Det skulle vara av mycket stort värde om den kom till. Jag vill gärna säga att när det är ont om pengar så är det svårt, men kan man bara få tag i pengar och placera dem rätt, kommer man mycket snabbare ur en besvärande situation. Det är ur den aspekten som jag sätter mycket stort värde på att man kan satsa på vägar och att man kan satsa också på andra byggen som kan ge sysselsättning för framtiden.

Arbetsmarknadsministern säger också att det är svårt att nu bedöma behovet inom olika delar av arbetsmarknaden. Länsarbetsnämnden har ännu inte klarat ut turordningen och gjort de prioriteringar som den bör göra.

Jag har också varit i kontakt med länsarbetsnämnden. Det är riktigt att

förhållandena är sådana som arbetsmarknadsministern redovisade. Nämnden har inte preciserat sig i detta fall. Men det skulle den, som vi hoppas, kunna göra nu på onsdag. Till dess är det naturligtvis svårt att göra de här fördelningarna, men jag hoppas att vägbyggnadssidan skall komma högt på listan, därför att vägbyggen i hög grad ger sysselsättning på sikt och gör att vi fortare kan komma ur en besvärande situation. Även om det i avvaktan på denna precisering inte är möjligt att ge ett mera konkret besked om var man vill satsa, hoppas jag att det skall kunna klaras av inom de allra närmaste dagarna och att det skall vara möjligt för myndigheterna att få ett besked. I allt arbete krävs det ju en långsiktig planering, och det gör det även här. Därför är det bra om ett besked ges så snart som möjligt. I förhoppning att så skall kunna ske tackar jag än en gång för svaret.

Anf. 6 Arbetsmarknadsministern INGEMAR ELIASSON:

Fru talman! Låt mig bara med anledning av det sista som Bertil Jonasson anförde svara att vi kommer att försöka ge ett besked så snart som möjligt, just med hänsyn till att det krävs en viss planeringstid för att få sysselsättningseffekten på rätt del av året.

Jag vill också till det som jag tidigare sagt lägga att beredskapsarbeten på bygg- och anläggningssidan är dyra i förhållande till mycket annat som kan dras i gång, och det är angeläget att få satsningarna att stämma med de behov och förutsättningar som de arbetslösa har. Men vi har också en klar ambition att få satsningarna att stämma överens med vad som är långsiktigt nödvändigt för att klara sysselsättningen i Värmlands län liksom på andra håll i landet. Det är i det perspektivet vi också räknar med att ytterligare jobb på bygg- och anläggningssidan, dvs. på vägarna, kommer att vara nödvändiga i Värmland under vintern.

Jag skall inte onödigtvis dra ut på den här beredningsprocessen, utan när kompletterande besked har kommit via arbetsmarknadsverket om sysselsättningsläget och bedömningen inför vintern, skall regeringen skrida till beslut.

3 § Föredrogs och hänvisades

Propositionerna

- 1980/81:25 Bil. 1 till utrikesutskottet
Bil. 2 till försvarsutskottet
Bil. 3 till trafikutskottet
Bil. 4 till arbetsmarknadsutskottet
Bil. 5 punkterna 1–5 till kulturutskottet
punkt 9 till socialförsäkringsutskottet
i övrigt till utbildningsutskottet
Bil. 6 punkt 3 till kulturutskottet
i övrigt till jordbruksutskottet
Bil. 7 till försvarsutskottet
Bil. 8 till civilutskottet
Bil. 9 till näringsutskottet

Nr 20

Måndagen den
10 november 1980

Om tidigareläggning av vissa vägprojekt i Värmlands län

Nr 20

Måndagen den
10 november 1980

Bil. 10 punkt 1 till kulturutskottet
i övrigt till civilutskottet

1980/81:37 till näringsutskottet
1980/81:43 till försvarsutskottet
1980/81:61 till skatteutskottet
1980/81:66 till trafikutskottet

4 § Föredrogs men bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkande 1980/81:1
Socialförsäkringsutskottets betänkanden 1980/81:3, 7–9 och 13
Socialutskottets betänkanden 1980/81:1–4
Civilutskottets betänkande 1980/81:2

5 § Föredrogs och bifölls
Interpellationsframställning 1980/81:39

6 § Anmälades och bordlades
Proposition
1980/81:40 om ändring i 31 § högskolelagen (1977:218)

7 § Kammarerna åtskildes kl. 11.31.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert